

gemeente
Barneveld

Nr. 1034527

Collegevoorstel

Onderwerp:

voorstel betreffende Memo 'Huisvesting, integratie en participatie van statushouders' - Stand van zaken januari 2017

Gevraagde beslissing:

1. Instemmen met bijgaand memo 'Huisvesting, integratie en participatie van statushouders' - Stand van zaken januari 2017

Raad

- ☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:
☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Datum 2 februari 2017

Steller: J. Brink/L.L. Mulder

Afd: SOC-BELEID

Aantal bijlagen 2

Afd.hoofd:

Portefeuillehouder

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Groentje openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Bijlagen openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, vermelden op bijlage

	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Secretaris			
Burgemeester			
Wethouder A. de Kruijf			
Wethouder P.J.T. van Daalen			
Wethouder G.J. van den Hengel			
Wethouder D. J. Dorrestijn-Taal			

- 7 FEB. 2017

Beslissing burgemeester en wethouders :

Nummer op besluitenlijst:

6/05

Gefonn advies soc

Datum:
25 januari 2017

Onderwerp: Memo huisvesting, integratie en participatie van statushouders
Stand van zaken januari 2017

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College van burgemeester en wethouders

1. Inleiding

Wij informeerden u eerder over onze (verhoogde) huisvestingstaakstelling voor de opvang van statushouders in Barneveld en hoe wij hier invulling aan geven. Op 27 mei 2015 stemde u in met de kaderstellende nota huisvesting statushouders. In juli 2016 ontving u informatie over de stand van zaken taakstelling 1^e helft 2016. Nu informeren wij u over de stand van zaken taakstelling over het geheel van 2016 en blikken we vooruit naar de taakstelling 1^e helft 2017 en de prognose taakstelling 2^e helft 2017.

Daarnaast bent u in januari en juli 2016 via een memo geïnformeerd over de stand van zaken integratie en participatie van statushouders. Met het afsluiten van het Bestuursakkoord (november 2015) en het Uitwerkingsakkoord (april 2016) zijn oplossingen bedacht voor de uitdagingen die de verhoogde asielinstroom aan het Rijk en gemeenten stelt. Wij hebben eind 2015 besloten zaken in samenhang vorm te willen geven en hierbij regie te willen voeren op huisvesting, integratie, participatie en inburgering. In deze memo informeren we u over de stand van zaken van de verschillende onderdelen.

2. Huisvesting

2.1. Taakstelling 2016

De gemeente Barneveld had de grote uitdaging om in 2016 in totaal 172 personen huisvesting te bieden. Door alle inspanningen is Barneveld erin geslaagd om in 2016 voor totaal 179 statushouders huisvesting te organiseren. De taakstelling is daarmee behaald en wij hebben een kleine voorsprong (7 personen) op de taakstelling 2017 gerealiseerd.

In onderstaande tabel wordt de actuele stand van zaken aangegeven:

Resterende taakstelling achterstand 2015	33	personen
Taakstelling 1e helft 2016	65	personen
Taakstelling 2e helft 2016	74	personen
Totaal taakstelling in 2016	172	personen

1e helft 2016 gehuisvest	97	personen
2e helft 2017 gehuisvest	82	personen
Totaal gehuisvest in 2016	179	personen
	7	personen

Het project Lijsterhof heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de behalen van de taakstelling (49 personen, waarvan 12 alleenstaande minderjarige vluchtelingen: amv's), alsmede de inzet van de woningen uit de prestatieafspraken 2016 met Woningstichting Barneveld. Daarnaast is huisvesting geboden aan 29 minderjarige statushouders in twee woongroepen, hebben wij drie gemeentelijke

woningen ingezet waar kamergewijze huisvesting wordt aangeboden aan 15 alleenstaanden en alleenstaande vluchtelingen en heeft een vastgoedpartij een appartementencomplex met 7 studio's aan statushouders verhuurd. Tevens werden er via particuliere initiatieven huisvesting geboden aan statushouders, waardoor er een studio, een kamer en een drietal eensgezinswoningen werden ingezet.

Wij hebben, samen met Woningstichting Barneveld, Vluchtelingenwerk Barneveld en alle andere betrokken vastgoed- en particuliere partijen veel inzet getoond om de statushouders te huisvesten in de gemeente. Een lastige taak waarbij ook oog moest worden gehouden voor draagkracht en draagvlak in de lokale samenleving. Naar de samenwerkende partijen spreken wij hierbij onze dank en waardering uit voor de inzet en de geleverde resultaten.

Wet Kostenverhaal

Omdat niet alle gemeenten de taakstelling behalen heeft het kabinet het wetsvoorstel 'Kostenverhaal huisvesting vergunninghouders' gepubliceerd. Het hoofddoel van dit wetsvoorstel is het creëren van een grondslag voor het verhalen van de kosten voor de verlengde opvang van vergunninghouders bij het COA als gevolg van de niet behaalde taakstellingen voor huisvesting door gemeenten. Nu gemeente Barneveld de taakstelling heeft behaald is dit voor ons niet aan de orde. Voor 2017 richten wij ons onverminderd op het behalen van de opgelegde taakstelling.

2.2. Registratie taakstelling amv's

In de gemeente Barneveld zijn in 2016 41 amv's meegeteld voor de taakstelling. In het bestuurs- en uitwerkingsakkoord tussen Rijk en VNG is vastgelegd dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de vervolghuisvesting van deze jongeren op het moment dat zij de leeftijd van 18 jaar bereiken. Als een amv tussen de plaatsing in een opvanglocatie van Nidos en het bereiken van de leeftijd van 18 verhuist naar een andere gemeente of in een andere gemeente een beroep doet op vervolghuisvesting, dan gaat het meetellen voor de taakstelling over naar die andere gemeente. Deze mutaties kunnen ervoor zorgen dat van de in 2016 behaalde taakstelling er in 2017 weer aantallen van onze reeds behaalde taakstelling worden afgehaald.

In 2017 worden in totaal 27 amv's meerderjarig. Bij een mutatie plaatst COA zolang dit nodig is opnieuw een amv in de woongroep. Een nieuw geplaatste amv kan ook in 2017 de leeftijd van 18 jaar bereiken waardoor het aantal voor vervolghuisvesting hoger wordt. Als amv's op eigen kracht een kamer buiten de gemeente Barneveld vinden, dan heeft dit gevolgen voor onze behaalde taakstelling. Hier wordt bij de totale taakstelling 2017 rekening mee gehouden. Het bieden van vervolghuisvesting van de amv's is een vraagstuk dat aandacht behoeft nu het aanbod in huisvesting voor deze doelgroep niet groot is onze gemeente. Huisvesting door middel van kamergewijze verhuur wordt geboden in onder andere een aantal gemeentelijke woningen. Daarnaast is het de verwachting is dat een aantal amv's uitvliegen naar de grotere steden.

2.3. Taakstelling 2017

Op 30 september 2016 is de landelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders gepubliceerd in de Staatscourant. Voor de eerste helft van 2017 is de taakstelling door de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie vastgesteld op 13.000 te huisvesten vergunninghouders. Daarmee is de taakstelling substantieel lager dan de tweede helft van 2016, die 23.000 bedroeg. Dat de taakstelling voor de eerste helft van 2017 lager is, komt doordat er in de tweede helft van 2016 minder vergunningen door de IND zijn afgegeven dan eerder verwacht. Dit is onder meer het gevolg van de lagere asielinstroom en de veranderde samenstelling ervan: er komen minder asielzoekers naar Nederland en bovendien is er voor een deel sprake van minder kansrijke asielverzoeken.

Wat betreft de prognose voor de taakstelling voor de periode van 1 juli tot en met 31 december 2017 heeft de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aangegeven dat deze op basis van huidige inzichten hoger, zo'n 19.000, zal zijn. Daarbij is ook aangegeven dat deze prognose met grote

onzekerheid wordt omgeven. De taakstelling voor de tweede helft van 2017 zal door de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie voor 1 april 2017 definitief worden vastgesteld.

Voor de gemeente Barneveld resulteert dit in de volgende aantallen:

Huisvesting statushouders taakstelling 2017		
Taakstelling 1e helft 2017	42	personen
Taakstelling 2e helft 2017 (Prognose!)	65	personen
Totaal taakstelling huisvesting statushouders	107	personen
Vervolg huisvesting plaatsen AMV's - reeds geteld in 2016	27	personen
Totaal huisvesting plaatsen benodigd voor statushouders	134	personen

Gezinsherenigingen

In juli 2016 informeerden wij u al over het feit dat er in het najaar van 2016 en 1^e helft 2017 gezinsherenigingen tot stand komen van de reeds in Barneveld gehuisveste alleengaande statushouders. De eerste gezinsherenigingen hebben in november en december 2016 plaatsgevonden. Gelet hierop zijn in 2017 in eerste instantie meer gezinswoningen nodig. In dat licht wordt er gewerkt aan de 'inhaalslag sociale woningbouw'. Samen met WsB worden versneld sociale huurwoningen gerealiseerd die voor de totale doelgroep – huidige en toekomstige huurders en statushouders – beschikbaar worden gesteld.

3. Integratie en participatie

3.1. Participatieverklaring

Wij zijn erin geslaagd om eind december 2016 meer dan 50 statushouders de participatieverklaring te laten ondertekenen. Naast de verplichting om het inburgeringsexamen te behalen, dient de statushouder namelijk in het eerste jaar na vestiging in onze gemeente ook het participatieverklaringstraject te doorlopen. De tweede helft van 2016 stond vooral in het teken van het vormgeven en uitvoeren van dit participatieverklaringstraject. In dit traject maken statushouders kennis met de 'kernwaarden' van de Nederlandse samenleving en met de gemeente Barneveld.

Van september tot december hebben we in Barneveld een inhaalslag gemaakt met de statushouders die vanaf 1 januari 2016 in Barneveld gehuisvest zijn en hebben zoals aangegeven meer dan 50 statushouders de verklaring ondertekend. Zij hebben 3 workshops 'Nederlandse normen en waarden' gevolgd, die gegeven is door Vluchtelingenwerk. Begin 2017 starten we met het participatieverklaringstraject in de brede opzet voor alle nieuwe statushouders. Dit betekent dat elke nieuwe statushouder naast de 3 workshops ook een 'welkom in Barneveld'-film te zien krijgt en een rondleiding door Barneveld volgt. Welzijn Barneveld coördineert alle onderdelen en laat statushouders kennismaken met de Barneveldse samenleving.

3.2. Screening en matching

Wij hebben gezocht naar een goede screeningsmethode om statushouders, na vestiging in Barneveld, snel in beeld te krijgen. Door het afnemen van een wetenschappelijk onderbouwde vragenlijst in de moedertaal, de InCheck-methode, worden de sterkste competenties, leerstijl en voorkeuren voor werkzaamheden van de statushouders in beeld gebracht. Op deze manier kan een juiste taalstage, werkervaringsplaats of regulier werk gevonden worden, waardoor er een juiste match kan ontstaan.

3.3. Taaltrajecten

Wij streven ernaar om alle statushouders naast hun inburgeringscursus actief te laten zijn met taal en werk. Daar zijn we het afgelopen jaar goed in geslaagd; 54 van de 100 statushouders hebben een taalstage gelopen bij reguliere werkgevers en zorg- en welzijnsorganisaties. Gemeente Barneveld is een voorloper op dit gebied en biedt zelf bij de eigen organisatie ook taalstages aan; binnen 5 afdelingen lopen momenteel 11 statushouders een taalstage.

Barneveld onderstreept dat het spreken van de taal voor integratie van statushouders van groot belang is. Taalstages dragen hier aan bij en statushouders en leren gelijk Nederlandse waarden en normen op de werkvloer. Het volgen van de taalstages heeft er tevens in een aantal gevallen toe geleid dat er een vaste baan aan de statushouders is aangeboden.

Naast de inburgeringscursus blijven we daarom inzetten op trajecten die de taalontwikkeling bevorderen en waarbij op een laagdrempelige manier kennis wordt gemaakt met de Nederlandse cultuur en werknemersvaardigheden. Bij de taalstages gebeurt dit op een werkplek, waar de statushouder gedurende zes maanden deelneemt aan reguliere werkzaamheden. Na de taalstage van 6 maanden wordt een vervolgtraject ingezet, als het mogelijk is bij een reguliere werkgever.

3.4. Kans op werk

Landelijk worden momenteel pilots gehouden om het verblijf in de COA-locatie (AZC's) zo goed als mogelijk te benutten en de capaciteiten van de statushouders snel in beeld te brengen. Er is een screeningsproces ontwikkeld waarin direct na vergunningverlening het profiel van elke statushouder in beeld wordt gebracht. Het resultaat van deze screening gebruikt het COA zo veel als mogelijk als criterium om een statushouder te koppelen aan een arbeidsmarktregio waar de kans op werk of (vervolg)onderwijs zo optimaal mogelijk is. Binnen die betreffende regio zoekt COA vervolgens een gemeente waar de statushouder gehuisvest wordt.

3.5. Samenwerking in de regio FoodValley

Voor de regio FoodValley is vanuit de gemeente Barneveld de projectleider Integratie Statushouders, Loes Mulder, onlangs voor 2 dagen in de week gedetacheerd in de functie van regiocoördinator voor de arbeidsmarktregio. Het Ministerie van SZW heeft middelen ter beschikking gesteld om in elke arbeidsmarktregio een coördinator aan te stellen om gemeenten te ondersteunen en stimuleren zo vroeg mogelijk adequate ondersteuning op het gebied van werk, participatie, inburgering en scholing te starten. Loes Mulder ondersteunt in deze functie de regiogemeenten door verbindingen te leggen met de bestaande structuur van werkgeversservicepunten, casemanagers van COA, onderwijsinstellingen en leerwerkloketten. Ook richt zij zich op het wegnemen van belemmeringen bij het toeleiden van statushouders naar arbeidsparticipatie en/of onderwijs.

In het voorjaar van 2016 is in de regio de pilot gestart: "Wegwijs in Onderwijs in de FoodValley; een oriëntatiemodule voor hoger opgeleide statushouders op leren en werken". De module is verzorgd door onderwijsinstellingen in de FoodValley, onder leiding van de Christelijke Hogeschool Ede (CHE). MBO, HBO en WO hebben een module samengesteld waarin statushouders kennis konden maken met het huidige onderwijsaanbod en de gebruikte onderwijsmethoden. De pilot is geëvalueerd en wordt vervolgd. Samen met onderwijsinstellingen, overheid en ondernemers onderzoeken we hoe we structureel vorm kunnen geven aan de module leren en werken voor statushouders.

Statushouders uiteindelijk echt aan werk helpen, is vooral een zaak van de gemeente waar zij worden geplaatst. In de regio is de werkgeversdienstverlening belegd bij het werkgeversservicepunt (WSP). Voor het matchen van werkfitte statushouders op beschikbare vacatures/werk bij werkgevers, is er binnen het WSP specifieke expertise beschikbaar. Dit jaar wordt dit kennisteam statushouders verder opgezet. Concrete werkgelegenheidsprojecten worden onder de vlag van het WSP FoodValley opgepakt, waar nodig met een link naar het Kenniscentrum Leren en Werken.

3.6. Jonge statushouders en begeleiding

Samen met de partijen Nidos (wettelijk vertegenwoordiger), Timon (begeleider), Vluchtelingenwerk, CJG en de Woningstichting hebben we afspraken gemaakt over ieders taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van de Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's). Doel is om de jongeren zo goed mogelijk te begeleiden om te voorkomen dat zij tussen wal en schip raken. Dit blijft een proces dat door ons wordt gemonitord en voortdurend wordt bijgesteld. Jeugdhulporganisatie Timon heeft kleine wooneenheden (KWE's) in Barneveld. AMV's van 15-18 jaar

worden hier door Timon begeleid. De jongeren hebben een verblijfstatus en komen vooral uit Afghanistan, Eritrea en Syrië. De begeleiding richt zich op zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie en aan de overgang naar een zelfstandig leven als zij 18 jaar worden. Vrijwilligers vormen een vervangend sociaal netwerk voor de jongeren.

Wanneer de jongeren 18 jaar zijn, is de gemeente verantwoordelijk voor vervolghuisvesting en de eventuele begeleiding die deze jongeren nodig hebben. Wij hebben in dit kader het initiatief genomen om samen met de partijen Nidos (wettelijk vertegenwoordiger), Timon (begeleider), Vluchtelingenwerk, CJG en Woningstichting afspraken te maken. Hiervoor is een werkproces opgesteld. Doel is om de jongeren zo goed mogelijk te begeleiden om te voorkomen dat zij tussen wal en schip raken.

Een aantal jongeren heeft moeite met naar school gaan, daardoor is er een hoog schoolverzuim en komen jongeren onvoldoende tot leren. Samen met partners ISK Barneveld en Ede, Timon, leerplicht, schoolmaatschappelijk werk, Nidos, en gemeente Barneveld en Ede werken we aan een plan van aanpak per jongere voor onderwijs op maat. Momenteel wordt vanuit de Internationale Schakelklas (ISK) samen met De Meerwaarde onderzocht welke jongeren door kunnen stromen naar vervolgonderwijs.

3.7. Vluchtelingenwerk

Wij hebben de samenwerking met Vluchtelingenwerk in 2016 verder geïntensiveerd. Voortdurend hebben we contact over het gemeentelijk beleid en of dit aansluit op de werkelijkheid. Waar nodig stellen we bij of passen we het beleid aan. Vluchtelingenwerk Barneveld heeft zich het afgelopen jaar enorm ingezet om met coaches vestiging nieuwe statushouders te begeleiden. De coaches vestiging zijn allemaal Barneveldse vrijwilligers. Via voorlichting brengen we de coaches op de hoogte van de veranderingen.

3.8. Samenwerking Welzijn Barneveld, DUOproject en Vluchtelingenwerk

De samenwerking en afstemming met Welzijn Barneveld, DUOproject en Vluchtelingenwerk wordt gestimuleerd. We vervolgen de gesprekken om te onderzoeken in welke mate de werkzaamheden van de verschillende organisaties elkaar overlappen, op elkaar kunnen worden afgestemd en elkaar kunnen versterken.

4. Financiën

De huisvesting en integratie van statushouders vraagt zorgvuldige interne en externe afstemming met alle betrokken partijen. Hierdoor vraagt het project naast de inzet van de projectleiders huisvesting en integratie statushouders ook de nodige verdere ambtelijke en externe inzet.

Budget

Door de gemeenteraad is incidenteel projectbudget voor de huisvesting van statushouders beschikbaar gesteld. Door nauw en efficiënt samen te werken met zowel Woningstichting Barneveld als ook maatschappelijk betrokken particuliere partijen, volstaat dit budget.

Binnen de begroting van het Sociaal Domein is het bijstandsbudget verhoogd, waarbij rekening is gehouden met de verwachte instroom van statushouders.

Extra middelen uitwerkingsakkoord

Tot en met 2015 was uitsluitend een specifieke uitkering van € 1.000 per statushouder beschikbaar. Deze middelen werden rechtstreeks doorgezet naar Vluchtelingenwerk voor de maatschappelijke begeleiding. Recent is dit bedrag verhoogd tot € 2.370 per nieuw binnenkomende volwassen statushouder. Naast de verhoging van de subsidie van Vluchtelingenwerk zijn daaruit de participatieverklaringstrajecten gefinancierd.

In het Uiterwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat de extra participatie- en integratiemiddelen verdeeld zouden worden volgens de formule 'geld volgt statushouder'. Gemeenten

ontvangen uit de 2 decentralisatie-uitkeringen tezamen in 2016 en 2017 € 4.430 per gehuisveste statushouder. Dit zijn middelen die voor 2 jaar incidenteel beschikbaar zijn gesteld, terwijl de verwachting is dat statushouders langdurig gebruik blijven maken van gemeentelijke ondersteuning en de daarbij behorende budgetten.

Voorbeelden van gemeentelijke uitgaven zijn kosten voor bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand, participatiebudget, collectieve ziektekostenverzekering, WEB-gelden, Wmo- en Jeugd-gelden en onderwijsachterstandenbeleid. Dit zijn veelal reguliere gemeentelijke taken en budgetten die extra belast worden door de verhoogde toestroom van statushouders. Binnen deze reguliere werkprocessen wordt geen onderscheid gemaakt of een cliënt al dan geen statushouder is. Daar komt bij dat de genoemde kosten veelal een meerjarige uitgavepost vormen, waardoor er geen gemiddelde kostprijs per gehuisveste statushouder te berekenen is.

Daarnaast is een ruwe inschatting dat de kosten voor (extra) ambtelijke inzet door de verhoogde instroom, rekening houdend met een gemiddeld uurtarief van € 80, tussen de € 800.000 en € 1.000.000 bedraagt.

De instroom van statushouders en de daarmee samenhangende toename van het aantal werkdoSSIers verhoogt de werkdruk in toenemende mate en hiermee is de beschikbare personele capaciteit binnen bepaalde teams van het sociaal domein onder druk komen te staan. Hiervoor volgt separaat een integraal voorstel.

Voorschot op bijstand voor asielinstroom

In het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat het Rijk in 2016 en 2017 de kosten voor bijstand vanwege de verhoogde asielinstroom voorfinanciert. Gemeenten konden voor 2016 een voorschot op het bijstandsbudget (de gebundelde uitkering) aanvragen. Dit voorschot voor 2016 is ontvangen en wordt in periode 2018 tot en met 2025 in gelijke delen verrekend met de gebundelde uitkering.

Het huisvesten en de integratie van statushouders blijft naar verwachting de komende jaren een serieuze opgave voor de gemeente. Indien in de toekomst extra budget nodig is, wordt aan u tijdig een aanvraag daartoe voorgelegd.